

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Sv. Petra in Pavla praznik.

Na to skalo bom zidal svojo
cerkev. Mat. 16.

Majhena je začetkom sv. cerkev, gorušičnemu zrnju — o katerem v sv. pismu beremo — podobna. Le malo zvestih ima zbranih njen nebeški Vstanovitelj krog sebe.

A binkoštni praznik pa pride sv. Duh nad apostole. Peter stopi pred zbrano množico ter pridobi Kristovi sv. veri krog tritisoč duš. To število je tako znatno, da s tem dnevom vstanovljeno zovemo vidno krščansko cerkev.

Do mala po vseh krajih znane zemlje hodeč so apostoli povsod krščanske občine vrejevali. Vse te krščanske občine — če tudi različne med seboj po šegah in po jeziku — so zedinili apostoli s cerkvenim poglavarjem, prvim papežem Petrom, v tisti družini, ki jo imenujemo Kristovo cerkev.

Rast Jezusove cerkve, ki je poroščena s krvjo prvega papeža Petra, krvjo velikega apostola sv. Pavla — hočemo ob kratkem danes premišljevali in skleniti: kaj naj ob tem storimo tudi mi v svoj prid in v prid edino izveličalne sv. katoliške cerkve.

*

Iz judovske dežele, ki je oddelek Azije, izhajajo apostoli ter gredo v ta čas znani svet oznanovat sv. Kristovo vero.

V Arabiji, v Mali Aziji, v Perziji, v in v Evropi razširjajo sv. vero miru. Sv. Peter najbolj v domači deželi in pozneje v Rimu; narodov apostol, sv. Pavel pa uči Krista

med ljudstvi v Aziji in Evropi, in sicer med izobraženimi nejeverniki, ki jim kakor n. pr. v Atenah razlaga „neznanega Boga.“

V hitreje razširjanje krščanske vere so pripomogla celo desetera kruta preganjanja, ki so je morali pretrpeti krstijanje, v prvih treh stoletjih. Popolnem se jim je namreč izpolnila beseda cerkvenega pisalca Tertulijana, ki zmagovito trdi zatiralcem krščanskega imena govoreč: „Bolj ko nas morite, več nas je — kri kristijanov je seme novim kristijanom.“ Vdanost v božjo voljo, s katero so kristijanje prenašali neznanjskih muk, prepričala je celo nejevernike: da le krščanski Bog mora biti pravi Bog. Radi tega se je pripetilo prav pogostoma, da so nejeverniki — navzoči ob strašnih mučenjih — zagnali velik glas: „Še nas, le še nas umorite; tudi mi smo kristijanje.“ — Zato štejemo v teh prvih hudih, prehudih — a tudi prelepih stoletjih trame mučnikov za Kristovo sv. vero — neminljiv kinč so sv. cerkvi.

Sv. seme krščanske vere se je raztrosilo v kratki dobi med nemškimi rodovi Gotov, Burgundov, Alemanov, Svevov. Ki berete, spominjate se nemškega apostola: mašnika iz Anglije Vinfrida, poznejega škofa Bonifacija.

Prelepo se sveti med razširjevalci sv. vere tudi avstrijski apostol, sv. Severin, ki je vstanovil najimenitnejšo misijonsko postajo blizu današnjega dunajskega mesta — ter postal tem načinom bolj ali manj tudi začetnik temu mestu.

Skoraj ob tistem času je zasijala blagodejna luč svete vere slovanskemu ljudstvu.

Kdo nas hvaležno ne izrekuje imen za Bogom nam največjih dobrotnikov: naših svetih apostolov Cirila ter Metoda?

Toda vselila se je, dragi, tudi marsikaka kriva vera v teku časov med narode, izpreobrnjene na katoliško vero. Kje pač ljulika ne raste med pšenico?

Tako je Mohamed s svojo strastno vero in divjimi vojskami prisvojil si velik del svetā; in zatrla je ta vera — mečem razširjevana — kamor se je vselila takrat, vednost in oliko po Evropi in po gornji Afriki.

Ko se je Evropa smela že imenovati krščansko, hoteli so Evropljani tudi svojim daljnim bratom nakloniti največjo srečo z darom sv. vere. Tako je n. pr. šel odtod veliki apostol Francišek Ksaverij v daljno Indijo; potem v Japonijo in nazadnje ga je gnala le njemu lastna vnema še v Kino — pridobljevat si tudi tu Kristovih vernikov. A na potu do Kine ga na otoku Sancijan smrt prehit. Svoje življenje sklene tu daleč, daleč od domorodne zemlje ta velikanski mož, apostol indijski, na Kino — kraj svojih želja — hrepeneče se ozirajoč z besedami: „V tebe, Gospod, sem zaupal in ne bom osramočen.“

Kmalu na to so jeli izpreobračati med tem najdeno Ameriko — južno in severno. In tudi iz naše domovine, dragi, trohni tam pod ameriško rušnjo že veliko število apostolskih mož, tamošnjih razširjevalcev svete vere. Nemogoče ni, da enega njih — vele-slavnega misijonarja med Indijanci, poznejega škofa Friderika Baraga — če ne mi, vsaj naši zanamci počaste kedaj na cerkvenih oltarjih.

Vročje Afrike bivalci se tudi morajo vdeležiti krščanstva; tako so mislili izpreobrnjeni Evropljanje. In šli so od povsod vneti možje tja doli, da bi med zamorskimi rodovi oznanjali Kristovo sv. vero. Izmed sinov slovenskih pokrajin jih tudi leži nekaj zakopanih pod težkim in vročim peskom afriških pustin. Žrtvovali so se, mučenikom podobni, za Kristovo sv. vero.

Tudi na avstralskih otokih je dandanes že dosti kristijanov in precejšnja množica

duhovnikov, ki razlagajo tamošnjim bivalcem Kristovo sv. vero.

Po vsem svetu so torej vstanovljene krščanske občine in povsod bivajo v njih dobri in krščanski ljudje.

Po vsem svetu se razlega danes iz krščanskih ust slava Bogu.

*

Tako, dragi, se je razširila sv. cerkev in se razširja še vsak trenutek — ona, ki jo je v rasti namakala slavita kri dveh cerkvenih knezov, sv. Petra in Pavla. Res! Kakor gorušično zrno je bila pred 19timi stoletji — a današnji dan, po 19tih sto letih, je velikanskemu drevesu enaka, — drevesu trdno vkoreninjenemu na mogočni skali sv. Petra.

To drevo sv. cerkve razširja danes svoje veje čez gore in doline, čez morja in pustine. Po vseh delih sveta svojim vrhom segajoč do nebes in dalje naprej — do prestola trojedinega Boga.

* * *

Kaj torej, dragi, storiti tudi nam v svoj prid in v prid sv. katoliške cerkve? Zahvalimo se danes Bogu za neprecenjeno srečo, da smo njeni otroci, in trudimo se živeti po Kristovi sv. veri. Sv. cerkvi pa prosimo blagoslova iz nebes. Raste in raste naj katoliška cerkev. Vsi ljudje po vsej zemlji naj se družijo v to cerkev. In kmalu bodi tem potom eden hlev in eden pastir — eden pastir: namestnik Kristov v večnem Rimu, porošenem z dragoceno krvjo dveh njenih knezov: sv. Petra in Pavla. Amen.

V. nedelja po binkošti.

Jaz vam povem, da vsak, ki se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe. (Mat. 5.)

V svoji pridigi na gori govori Jezus: „Slišali, ste, da je bilo rečeno: Ljubi svojega bližnjega in sovraži svojega neprijatelja. Jaz pa Vam povem: Ljubite svoje neprijatelje;

dobro storite njim, ki vas sovražijo . . . Ker, če ljubite te, ki vas ljubijo, kakošno plačilo boste imeli? Ali ne delajo tega tudi cestinarji? In ako le svoje brate pozdravljate, kaj storite s tem več? Ali ne delajo tako tudi malikovalci? Bodite torej popolnoma, prav kakor je vaš nebeški Oče popolnoma." (Mat. 5, 43—48.)

In čisto enacega pomena so besede v današnjem sv. evangeliju: „da vsak, ki se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe.“

Popolnoma jasno je iz teh Gospodnjih besedi, da moramo v novi zavezi, v krščanski veri, ne le prijateljev — ljubiti moramo tudi sovražnike. Ker vsi smo si bratje med seboj in vse med seboj sestre.

A kdo vas vtegne ob tem ugovarjati: Svojega bližnjika, svojega prijatelja že menim ljubiti; a sovražnika — tega pa ljubiti nisem v stanu.

Dragi moji! Kdor tako govori, ne umeva do cela krščanske zapovedi; morda pa tudi to misli, da je njena izpolnitev sploh pretežavna.

Da pa vsak vas razumé, kako izpolnitev te zapovedi ni pretežavna — marveč, kako lepo je ljubiti svoje sovražnike in dobro storiti njim, ki nas žalijo, sklenil sem — poučiti vas danes po nekoliko o krščanski potrpežljivosti in miroljubnosti.

Tem načinom upam, da se boste sedaj in tudi pozneje vsak v svojem življenju napram vsem ljudem — tudi takim, ki Vas bodo žalili, vedli vedno mirno in potrpežljivo.

*

Iz lastne izkušnje razvidaš, dragi, kako rad zamerjaš onemu, ki te le nekoliko razžali. Koj si pripravljen izreči ob taki priliki neprimerno besedo; če ti je pa srcé manj olikano — predrzneš se ga celo zmerjati. Prepiraš se z ljudmi. A kaj vse naraste iz navidezno majhnega prepira? — Sovraštvo je sad vsacega prepira.

Glej, kako si pregorke krvi! Kako hitro se vnameš do nejevolje, do krega in do jeze. Le poslušaj bitko sodbo sv. pisma o sebi, ki slóve: „Nepotrpežlivec bo doprinal našal neumnost.“ (Preg. 14, 17.)

Vprašaj me: Kako naj se varujem nepotrpežljivosti in jeze in kako najlože postanem potrpežljiv in miroljuben? — Odgovarjam ti vprašajočemu: Nikoli se ne mešaj med take, ki jim je prepir kakor neka življenjska slast. — Če te žali kedo, premaguj se in gotovo se premagaš. Živi v miru z brati in sestrami, s svojimi sorodovinci, s sosedi, z vsemi ljudmi. Bodi vsepovsod dobrosrčen in ljudem v uslugo. Uči se ob pravem času govoriti in ob pravem času molčati. Nikoli se ugovarjati ne predrzuj, ko bi te svarili tvoji vestni predniki in tudi ob svojih podložnikih nikoli ne misli brez vzroka tega, da jim je glavni namen tebi nagajati in te žaliti. Prepirajočim se ogibaj tako kakor veli naš narod: „Pijanemu se ogibi senenim vozom —.“ Dragi! Tudi prepirači so pijani; strasti so pijani. Zato od njih proč! Spominjaj se zvesto pregovora v sv. pismu, ki slóve: „Neumnice se vtikajo med boje in njegova usta napravljajo kré.“ (Preg. 18, 6.)

A ni dosti, da se varuješ družine takih, ki jim je prepiranje kakor vsakdanja hrana. Sam ne smeš nikoli začenjati krega. Nobe- nemu torej sam ne nagajaj; zoper nobenega čast in poštenje nikoli ne govóri. Le tega nikar ne misli, da te tako tvoje mirno vedenje — če si namreč potrpežljiv in miroljuben — da te ponižuje to tvoje vedenje. — Nikakor te ne ponižuje! Le dobro pomni: da tacega, ki zna premagati svojo nejevoljo in ne začenjati, da tacega spoštuje vsak bolj, nego onega, ki se vedno prepira in brzdati ne zna svojega jezovanja. Saj ti je ob Kristu samem o tem najlepši potrpežljivostni izgled. O njem nas obvešča sv. beseda pripovedujoč: da so ga zasramovali; a on jih ni zasramoval. Neizrečeno je trpel na svoji zadnji poti do smrti na križu in vendar le mu to trpenje ni oropalo potrpežljivosti do rabeljev-krutnikov. — Tak ti je Kristov velikodušni izgled: da ga posnemaš!

To pa sam dobro vem, da je vsakemu izmed ljudi na zemlji prestajati marsikakih in časih grenkih težav. A glejte! Prav zato, če jih mirno pretrpimo te težave; prav zato nas bodo imenovali otroke božje. Saj bereš v osmerih blagih z góre besede: „Blagor

mirnim, ker otroci božji bodo imenovani." (Mat. 5, 9.)

Zato ni važnejega pravila za tvojo potrpežljivost in miroljubnost, nego to, da se vadiš potrpežljiv in miroljuben biti v vseh razmerah vsega tvojega življenja na zemlji. — Ni je neprijetneje podobe med nami, nego prepiralec, ki hoče vedno prav imeti; ki vsacega razžaljuje in le sam ne sme biti razžaljen; ni ga neprijetnejega človeka, nego je oni, ki vse vidi ob družih ljudeh, a le do sebe je popolnoma slep. — Tega si ob tej skrbi za potrpenje in mir zapomni, da čednost in vera prebivate le samo v potrpežljivem in miroljubnem srcu. — Saj se „vera miru“ vsepovsod imenuje ta naša božanstvena sv. vera.

* * *

Zato naj nam bo, dragi, vsega našega življenja naloga, da se potrpežljivosti in miroljubnosti vadimo koj od prvih dni, ko smo še mladi. — Vedno odpuščaj vsakemu in vsak tebi odpusti: tako svojim domačim, kakor nedomačinom izven doma. Vsakemu odpusti, o kojem si menil, da je tvoj razžalnik. — Glej, če si neprenesljiv prepirač, ne ljubi te nobeden — če si pa milega vedenja, priljubljen si povsod: med mladino, med odrasčajočimi, med odrasčenimi in v družbi starih. — Tudi sam Bog te potrpežljivega in miroljubivega rad ima. — Sv. apostol pa brezdvombeno svojim bralcem ne želi zastonj tega nebeškega dara — miru v pismu do Rimljanov (15. 33.) govoreč: „Bog miru pa bodi z vsemi vami. Amen.“

Sv. Ahacij s tovariši mučenci, pomočnik kranjske dežele.

(22. junija)
(Korint.)

VI. Češčenje sv. Ahacija na zapadu.

Sv. Ahacija in njegove tovariše so nekdam imeli zelo v čisljih zapadni krščanski narodi; na vzhodu: v Grkih in Armencih pa je bil neznan. Slava sv. Ahacija je pro-

dirala v Evropi od pokrajine do pokrajine; čestili so ga celo na Danskem in Švedskem, kjer se sedaj šopiri luteranstvo. Najbolj goreči čestilci sv. Ahacija in njegove mučeniške čete so bili Španjolci, ki so trdili, da je bila večina onih desetisoč araratskih mučencev doma na Španskem.

Sv. Ahaciju in njegovim tovarišem so se priporočali tudi zapadni Slovani, poleg Slovencev Čehi in Poljaki.

Najčvrsteje je ukoreninjeno češčenje kakega svetnika tam, kjer se hranijo njegovi zemeljski ostanki. Tu naj pripomnim, da ima naša stara cerkvena slovenščina prekrasno besedo za ostanke svetnikov, pravi jim: moči, pač zato, ker je Bog na njih pogostoma skazoval svojo moč ozdravlja je bolnike in so torej nekako deležni božje moči.

Kje se nahajajo ostanki ali moči sv. Ahacija in njegovih sotrpinov? Najbrže je bila sirska Aleksandrija prva deležna časti, da je sprejela va-se ostanke svetih mučeniških trupel. Sedaj so njihove moči razkrojene široma. Hranijo jih v Lizboni, v Avinjonu, v Boloniji, v cerkvi sv. Ludovika v Rimu, v Koloniji ob Renu, v stolni cerkvi sv. Štefana na Dunaju in drugod. V cerkvi sv. Vida na Gradčanih v Pragi je vdeta v poseben relikvijarij ena glava in nekaj drobcev kosti, ki jih pripisujejo desetisoč mučencem. Na slavnem češkem gradu Karlovem Tynu je tudi hranjenih nekaj koščic in del čeljusti istih svetnikov.

Odkod se je razširilo češčenje sv. Ahacija v naše pokrajine? Morda s Španskega, kamor so romali Slovenci k sv. Jakobu v Kompostelo, ali iz Kolonije, kjer je bila nekdam našim prednikom jako priljubljena božja pot.

Poleg našega Ahacija, ki se vsekdar imenuje v zvezi z desetisočimi tovariši, česti sveta cerkev še dva druga svetnika Ahacija. Dne 30. sušca slavi spomin škofa sv. Ahacija, ki je živel za cesarja Decija v Antijohiji. Cesarjev namestnik Marcijan ga je pozval na sodbo, kjer je srčno zagovarjal sv. vero. Nato ga je dal vreči v ječo, sodno obravnavo pa je poslal v pregled in potrjenje cesarju, ki je vrlega škofa pomi-

lostil. Dne 8. velikega travna pa je god sv. Akacija¹ ali Agacija, vojaka, ki je bil mučen v Carigradu.

VII. Sv. Ahacij na Šmarni gori.

Našim pradedom se je omilil sv. Anacij izza treh dogodkov, ki so se vsi vršili o njegovem godu dne 22. rožnika.

Blizu bele Ljubljane ob šumeči Savi je prijazna božja pot na Šmarni gori. Starodavna je. Več nego šeststo let že zahajajo tja gori kristijani „hvalit Mater v nebo vzeto.“ A nekdanj so se zatekali Ljubljančani in kmetje okoličani še iz nekega drugega vzroka na Šmarno goro. Bili so časi krutih turških bojev, ko si prednamci niso bili nikdar v svesti, da ne prihrumi vsak čas Turčin in jim ne pograbi blaga in življenja. Ko so grmade po gorah naznanjale, da je zopet sovražnik v deželi, hiteli so si iskat zavetja, kamor so mogli. Varno zavetišče je bilo pri Materi božji na Šmarni gori.

Proti koncu 15. stoletja so nekoč prihrumeli Turki zopet v ljubljansko okolico. Ljudje so pobegnili vsekod. Mnogi so se zatekli na Šmarno goro v ondotni tabor. Turki so zvedeli o tem in hajdi za njimi na goro! Hudo jih je žejalo po krščanski krvi. Strahoma so opazovali beguni, kako se bliža turška četa gori.

„Marija, usmili se nas! Marija, pomagaj nam, reši nas turške sužnosti, otmi nas!“ klicali so ihté in drhte kristijani.

Marija se je milostno ozrla na svoje preplašene otroke in jih uslišala. Tam, kjer stoji sedaj ob poti blizu vrha zidano znamenje Matere božje, imenovano „Sveta sobota“, obstal je nagloma Turek. Zaslišal je, kakor nekdanj Savel, glas: „Kaj me preganjaš?“

Sovražnik nikakor ni mogel dalje na goro. Pobožna pripoved pravi, da je Marija poslala sv. Ahacija na Turke. Z ognjenim mečem jih je zapodil s Šmarne gore. Strahom so se spustili v beg proti Gorenškemu in drli potem preko Kokriške doline na Koroško.

¹ Oblika Akacij se nahaja večkrat namestu: Ahacija.

To se je zgodilo na sv. Ahacija dan o poldvanajstih dopoldne. V spominj na to čudovito rešitev so jeli od tedaj zvoniti na Šmarni gori vsak dan pol ure pred poldnem.

Hvaležni rešenci so razširjali slavo sv. Ahacija po naši domovini. Vsako leto je bil na njegovega godu dan velik shod na Šmarni gori. Zlasti imeniten je bil shod dne 22. rožnika 1499, ko je prišel na Šmarno goro mali škof in veliki namestnik oglejskega patrijarha Sebastijan Nascimben in s privoljenjem ljubljanskega škofa Kristofa Ravbarja posvetil v ondotni cerkvi dva oltarja, enega na čast sv. Ahaciju in enega na čast sv. Barbari. Še dandanašnji je posvečen drugi stranski oltar na evangelijski strani v šmarnogorski cerkvi sv. Ahaciju, kateremu se je pridružil s časoma tudi še sv. Florijan.

VIII. Sv. Ahacij, idrijskega mesta pomočnik.

Drugi dogodek, ki je povzdignil sv. Ahacija slavo v naši pokrajini, zaznamovan je v letopisih idrijskega mesta, ki je po številu prebivalstva za Ljubljano prvo na Kranjskem.

Kjer se širi sedaj prijazna Idrija, bila je pred petsto leti pusta goščava. Le tam pa tam je samevala kaka kočica in v njej kak oglar ali drvar. Blizu selišča sedanje cerkvice presvete Trojice je domoval ubog sodar, ki je izdelaval leseno posodje in ga prodajal v Škofjo Loko. Ne daleč od njegove kočice je prihajal iz tal studenec, kamor je noševal sodar namakat novo posodo. Nekega večera je postavil pod izvirek škaf. Ko je prišel zjutraj ponj, začutil je dvigaje ga nenavadno težo. Pogledal je v posodo in uzrl, da se nekaj leskeče na dnu, kakor srebro. Osrečeni sodar je odlil vodo, srebrno tekočino pa je nesel prodajat zlatarju v Loko. Tako se je l. 1497. našlo po naključju živo srebro v Idriji.

Domov grede je naletel sodar na deželnega vojaka Andreja Pergerja, kateremu je povedal, kaj se mu je bilo nateklo v posodo. Privzela sta si nekaj tovarišev. Na dejaje se, da hipoma obogate, šli so iskat živega srebra. Ko jim delo ni šlo po sreči,

dali se rudnik l. 1504. v zakup neki rudarski družbi. Li ji je bil načelnik neki Solnograjec Valentin Kutler. Tudi ta družba je skoro zdvojila. Hoteli so že opustiti delo, kar se je razlegnil na sv. Ahacija dan l. 1508. iz rova radostni klic: Dobra sreča! Rudarji so našli bogato žilo živega srebra. V spomin na to so imenovali jamo, kjer so naleteli na nov izdatni vir, „rov sv. Ahacija.“ Omenjena rudarska družba pa se je zvala odslej: rudarsko podjetje pri sv. Ahaciju.

Žila, ki se je odprla tedaj, ni usahnila še, dasi je minilo že malone štiristo let. Idrijčanom na čast moramo hkrati priznati, da do današnjega dne ni usahnila tudi njihova hvaležnost sv. Ahaciju, ki jim je naklonil tako bogat vir življenja. Sv. Ahacija dan je praznik vsemu idrijskemu mestu. Dne 22. rožnika se obhaja v Idriji vsako leto prav tako slovesna procesija, kakor na presv. Rešnjega Telesa dan. Dovoljenje za to procesijo je dobila iz Rima baje že Kutlerjeva soproga. Delo po rudnikih miruje. Le stražniki in peščica neobhodno potrebnih delalcev opravljajo najnujnejša dela. Rudarjem se izplačuje mezda za Ahacijev dan takisto, kakor za druge delalnike. Iz okolice, celo iz daljnih krajev prihaja ljudstvo gledat nenavadno slavnost. Ulice in ceste so okrašene z mlaji, okna razsvetljena in polna cvetic in zelenja. Vse dihte čaka procesije. Evo je — iz župne cerkve prihaja duhovščina domača in sosednja s presv. Rešnjim Telesom, pred njo kakih štiristo belo oblečenih deklic, potresajočih pota s cvetjem, pred njimi pevci in godci. Za procesijo gredo uradniki višji in nižji v uniformah, rudarji, šolarji in brez števila ljudstva. Veličastni izprevod se ustavlja kakor o Telovem na štirih krajih: ob rovu sv. Ahacija, sv. Barbare, sv. Terezije in ob kapeli sv. Ivana Nepomučana. Na teh krajih so postavljeni lični oltarji; za to skrbi vodstvo rudniško. Ob njih se opravljajo posebne, od škofijstva dovoljene molitve prošeče odvrnenja nezgod, požarov, povodnji in drugih uim. Moli se tudi za srečno zadnjo uro.

Na Ahacijevu popoldne je veselica na „Zemlji“, kjer se zabavajo Idrijčani ob godbi

in petju. Zvečer se zažigajo umetalni ognji in balončki.

Mestna župna cerkev idrijska je posvečena zavetnici rudarjev in pomočnici za srečno smrt sv. Barbari in sv. Ahaciju, čegar podoba se nahaja v velikem oltarju vrhu sv. Barbare.

IX. Sv. Ahacij, kranjske dežele pomočnik.

Najslavnejši list v naši domači zgodovini je oni, ki je popisana na njem zmaga Slovencev združenih z Hrvati nad Turki pri Sisku l. 1593. Prej to leto so bili dvakrat zaporedoma kristijani nesrečni v boju. Padla je močna trdnjava Bihač. Turkom je rastel pogum. Pretili so Sisku, važni trdnjavi ob izlivu Kolpe v Savo. Srčno so jo branili Hrvatje, ali njihove moči so pojeemale. V skrajni sili jim je prišla pomoč. Prispeli so krščanski junaki pod vodstvom Andreja Turjaškega, Adama Ravbarja, bana Tome Erdödija in Ruprta Eggenberga. Štiritisoč jih je bilo, sovražnikov pa desetkrat toliko. Bilo

Tolk' je Turka na terišču,
Kol'kor mravelj na mravljišču.

Nekristijanom poveljnik je bil kruti Hasan paša, ki je bil poprej baje italijanski menih benediktinec, a je pobegnil iz samostana in se poturčil. Na sv. Ahacija dan ob 9. uri zjutraj so šle krščanske vojne čete v boj. Zanašaje se na bojno srečo je postavil Hasan paša samo 18.000 vojakov na bojišče. Ukazal jim je, naj odrinejo preko mosta. Turški konjiki so pričeli naskok. Kristijani so se jeli umikati. O pravem času pa je planil v boj Andrej Turjaški s Slovenci. Ko so pritisnili še ostali oddelki krščanske vojske, bila je odločena bitva pri Sisku. Premagani Turki so pobegnili nazaj proti Kolpi. Ker ni mogel most sprejeti vseh, potonilo jih je brez števila. Med utopljenici je bil tudi Hasan paša. Bogat plen so dobili zmagovalci kristijani.

Gorje naši domovini, ako bi bil zmagal Turčin! Varovale so jo višje moči te nesreče. Zmago nad Turki so vrstniki enoglasno pripisavali priprošnjam sv. Ahacija in

sv. Ivana Krstnika. Žalost je pretila Kranjski — tako ju proslavlja latinska pesem — in izgubljena bi bila, ko bi je ne bili čuvali z orožjem nebeščani. Krstnik in Ahacij sta priskočila na pomoč v divjem boju in prožila ščite in puščice kristijanom.

Na zmagališču blizu Siska se je dvignila cerkev sv. Ahacija. Dali so jo zgraditi v hvaležni spomin na dobljeno zmago zagrebški kanoniki, ki so bili tedaj Sisku poglavarji. Žal, da je dandanašnji zartro to znamenito svetišče.

A tudi kranjski veljaki niso bili nehvaležni sv. Ahaciju. Poleg dotedanjega patrona sv. Jurija so si izvolili sv. Ahacija za pomočnika kranjske dežele. Deželni stanovi so mu dali zgraditi v deželni hiši posebno kapelo l. 1601.

Škof Hren, ki je bil vnet čestilec sv. Ahacija,¹ dal je obesiti podobo boja pri Sisku v stolni cerkvi. Druga slična podoba je visela nekda v deželni hiši v Ljubljani. Slika te bitve se hrani sedaj v ljubljanskem muzeju. Gori nad bojevniki so naslikani: Krist, sv. Ivan Krstnik, sv. Lovrenc, sv. Ahacij in trije angeli, spuščajoči strele na Turke. Spodaj v kotu stoji pomenljivi napis: „Sv. Ahacij je Andreja Turjaškega obvaroval v onem divjem boju.“

X. Sv. Ahacija god — nekda zapovedan praznik.

Kakor so praznovali sv. Jurija dan, prav tako so po bitvi pri Sisku posvečevali naši pradedje sv. Ahacija god. Bil je zapovedan praznik na Kranjskem.

Škof Tomo Hren našteva v svojem dnevniku l. 1615. vse zapovedane svetke in pravi: „Praznik sv. Ahacija in njegovih tovarišev pomočnikov Kranjske je ustanovljen na večer spominj in v zahvalo Bogu za zmago dobljeno na najčudovitejši način nad Hasanom pašo in neštevilno turško vojsko.“

Zlasti slovesno so se spominjali sv. Ahacija v stolni cerkvi ljubljanski. Dne 22. rožnika je bila vsako leto slovesna sv. maša, ki so jo vselej naročali deželni stanovi in jo je pel kak stolni kanonik, in potem zahvalna pesem. Za to službo božjo jim je rabila znamenita mašna oprava.

Kristijani so pri Sisku zaplenili med drugim Hasanov plašč, ki ga je pozneje dobila deloma v dar ljubljanska stolnica. Škof Hren je ukazal napraviti iz podarjenega kosa mašni plašč in dalmatike. Ko se je bila ta oprava s časoma zelo obnosila, dal je neki stolni dekan iz boljših kosov sešiti mašni plašč, ki je še ohranjen in se rabi samo na sv. Ahacija dan. Latinski napis njegov slove po slovensko: „Ta mašni plašč je narejen iz turškega vojaškega plašča Hasan paše, ki je leta 1593 dne 22. rožnika v grozni bitvi pri Sisku pobit umrl. Po dolgi rabi odgrnjen je bil prekrojen v to obliko leta 1655 po volji in povelju čestitega kapitula. Varuh svetišča naj ga skrbno čuva spominju potomcev, vsako leto dne 22. rožnika za slovesno mašo izpostavi in, da se ne pokonča zaradi pogostne rabe, naj ga med letom le redkokdaj prinese na dan. Sicer naj ve, da dela krivico sveti starodavnosti.“

Slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo je nehala l. 1809., sedaj se bere v stolnici na Ahacijevu tiha sv. maša v Hasanovem plašču.

Iz istega pašinega ogrinjala sta bila ukrojena še dva mašna plašča: eden za turjaško kapelo, eden pa za cerkev sv. Ahacija na Ločniku.

Kdaj je izgubil sv. Ahacija god sijaj zapovedanega praznika? Zatrta ga je najbrže bula papeža Urbana VIII. l. 1642., ki je odpravil mnogo praznikov. Deset let pozneje pa je menda izza vpliva kranjskega plemstva zopet oživel.¹ Sv. Ahacija god je utegnil

¹ Sv. Ahacija in sv. Barbare cerkvi v Idriji je položil škof Hren temeljni kamen. On je tudi nasvetoval, naj bi bila petrinjska cerkev na Hrvaškem posvečena sv. Ahaciju v spominj slavne zmage pri Sisku; ali zagrebški vladika ji je dal za pomočnika sv. Lovrenca. Omenjeno cerkev je dal Hren napraviti iz lesa v Gorenjem Gradu in jo poslal po Savi v Petrinjo.

¹ V jezuitskem šolskem dnevniku stoji dne 21. rožnika 1651 tale beležka: Letos popoldne na sv. Alojzija dan niso zvonili v šolo, kakor po navadi, nego ob tričetrti na dve za večernice, ki so se pele med 2. in 3. uro. Zakaj? Vprašanje je in pravda pred sodnikom: ali zaradi praznika bl. Alojzija, ali zaradi nastopnega zapovedanega praznika (festum fori), ki se je jel letos (de praecepto) praznovati v ljubljanski škofiji, namreč sv. Ahacija in tovarišev mučencev, v spominj, da so bili nekda poraženi Turki pod karlovskim

biti zapovedani praznik do tedaj, ko je cesar Leopold dal notranjeavstrijskim deželam, torej tudi Kranjski za pomočnika sv. Jožefa, čegar god je stopil tedaj v vrsto zapovedanih svetkov.

Razpravlja je o godu sv. Ahacija ne smem zamolčati važnega koraka, ki ga je storil krog leta 1698. ljubljanski škof Žiga grof Herberstein v proslavo našega svetnika v Rimu. On je poslal tedaj sv. stolici obširno pismo z zaznamkom nekaterih svetnikov, katerim, že izdavna vdomačenim v naši domovini, je želel dobiti dovoljenje, da bi se jih smeli duhovniki spominjati v svojih molitvah. Med drugimi so tudi sv. Ahacij in tovariši, o katerih pravi, da se časte v ljubljanski škofiji sub ritu semi-duplici dne 22. rožnika, rimski martirologij — pa se jih spominja dan poprej. Čudno, nekdanji zapovedan praznik polusugub (semi-duplex)! Nolanec sv. Pavlin, ki se tudi praznuje dne 22. rožnika, imel je tedaj prednost pred sv. Ahacijem in tovariši. Sedaj je narobe. Omenjenega dne prvenstvuje sv. Ahacij, ker je njegov god sedaj — ne vem od kdaj — sugub (duplex).

XI. Abraham a Santa Clara o sv. Ahaciju.

Pred dvesto leti so imeli kranjski Slovenci živeči na Dunaju in v njegovi okolici hvale vredno navado, da so se vsako leto enkrat prav posebno spominjali pomočnikov svoje kranjske domovine. V ta namen so naročali slovesno službo božjo v kaki dunajski cerkvi in najemali slavnostnega propovednika. Tedaj je slovel izvrsten govornik, kakršnega avstrijsko stolno mesto morda ni imelo ni prej ni pozneje. Tolik je bil sloves njegov, da so besede božje željni verniki tolpomoma vrelj tjakaj, kjer je on propovedoval, in da sta ga papež in cesar obsipala s častmi in odlikami. To je bil slavni avguštinec o. Abraham a Santa Clara. Njega so naprosili dunajski Slovenci, da bi s svojim govorom povelical slavnost

prirejeno na čast pomočnikom kranjske dežele. Želja se jim je izpolnila.

Dne 30. velikega srpana 1705 je proslavljal Abraham a Santa Clara s krasnim nemškim govorom kranjsko deželo in njen slovenski narod. Čudečim se Dunajčanom je odkrival njena čuda vzkliknivši s psalmo-pecem: „Pripovedovati hčem čudesa tvoja.“ Precejšnja vrsta jih je, a prvo poglavitno čudo kranjske dežele je sv. Ahacij. Čujmo, kaj je povedal o njem o. Abraham a Santa Clara!

„Čudo nad čudesa je to, da je vsa vojvodina kranjska, kakor je dolga in široka, obdana z močnim zidom, in kar je še čudoviteje: ta zid ni iz navadnega gradiva, iz opeke ali iz rezanega kamenja, nego iz samega dragocenega aha!a; a ob tem ahatu naj se razume sveti mučenec in izpričevalec Kristov Ahacij, ki si ga je vsa dežela izbrala za posebnega pomočnika in zavetnika. On ni nič drugega, nego močen in trden zid, ki vsepovsod varuje in brani prebivalce te vojvodine. Da so sveti pomočniki trden zid, povedali so že izdavna Antijohijci. Ko je namreč cesar Leon zahteval od njih truplo sv. Simona Stolpnika, odrekli so mu preponižno izročitev svetnikovo, češ, da je on njihov edini zavetnik in da Antijohija nima nobenega boljšega obzidja mimo tega svetnika, on jim nadomestuje obzidje in trdnjavo.

Ko je ošabni Absolon zavihtel orožje zoper svojega lastnega očeta, sklical je tudi leta svoje ljudstvo na brambo: prostovoljno se je celo ponudil, da bi se sam bojeval z njimi vred. Ljudje pa mu nikakor niso dovolili tega, nego so rekli, da naj le ostane doma, češ, da nam bo zavetnik v mestu. Ti sam nam šteješ za desetisoč, dejali so, zato je bolje, da nam ostaneš za pomočnika v mestu. Mar bi pa ne bilo bolje, ko bi bil šel David, tako srčen junak in izkušen vojak, z drugimi vred v boj? Abulensis odgovarja: Ljudstvo se je nadejalo, da lahko zmagajo, če bo David, tako svet mož in tolik prijatelj božji, zanje molil v mestu.

Ko je leta 1593. zakleti turški sovražnik pretil vojvodini kranjski in nič drugega ne namerjal, nego popolno pogubo dežele,

generalom presvetlim gospodom Andrejem Turjaškim, ki je boje ta dan čudovito zmagal, namreč 22. dne rožnika, ki se je praznoval kakor drugi svetki s slovensko in nemško propovedjo in s peto sv. mašo.

vstal je srčen junak, Andrej Turjaški se je zval, in šel s širitisoč možmi na sovražnika, ki je bil pod poveljstvom Hasana paše petdesettisoč močan. Toda, Turjačane dragi, ali ni to hazard zoper Hasana? Ne, zakaj ta hrabri junak je klical z ljudstvom vred sv. mučenca in izpričevalca Kristovega Ahacija vneta na pomoč in je o njegovem godu, namreč 22. dne rožnika, naskočil s tako neznatno tolenco sovražnika, pobil jih blizu sedemnajsttisoč, druge pa zagnal v beg in vse šatorišče zaplenil. Zato so vzkliknili tedaj prebivalci te vojvodine: Ahacij nam je štel za desettisoč. Zato v večni hvalni spominj še vsako leto zelo slovesno praznujejo njegov god; zato so mu postavili cerkve in oltarje in ga čislajo za vednega svetega pomočnika in zavetnika."

XII. Cerkve in oltarji na Kranjskem, posvečeni sv. Ahaciju.

Da je bil sv. Ahacij davno pred zmago pri Sisku češčen v naši domovini, spričujejo njegova svetišča in oltarji, katerih večina sega v dobo pred imenovano bitvijo.

Razen mestne župne cerkve v Idriji so posvečene dandanašnji sv. Ahaciju še tele cerkvice:

Podružnica sv. Ahacija v Krnicah nad Idrijo v ledinski župi;

podružnica sv. Ahacija v Nemškem Rovtu, podložna Bohinjski Bistrici, posvečena l. 1492, torej dobrih sto let pred borbo pri Sisku; obe te dve podružnici sta z rudarji v zvezi; v poslednji je poleg sv. Ahacija tudi sv. Barbara v velikem oltarju;

podružnica sv. Ahacija na Kališču (ž. Gozd) nad Kamenikom;

podružnica sv. Ahacija v Trebči vasi (ž. Žužemberk) na Dolenjskem in

podružnica sv. Ahacija in tovarišev na Malem Ločniku v župi turjaški. Severovzhodno od Turjaka se razteza gorovje „Dolga stran.“ Na 795-48 m visokem vrhuncu tega hribovja, odkoder je krasen razgled na Ljubljano in na dolenjsko stran, dviga se gotiška cerkev. Zgradili so jo Turjačani, kar še sedaj oznanja njihov grb in letnica 1485 v zvoniku, stoječem na samezu neko-

liko od cerkve. Tu se je zlasti po bitvi pri Sisku slovesno obhajal vpričo množice ljudstva god sv. Ahacija. Topiči so pokali tedaj spominjaje okoličane na nekdanji grom topov ob Kolpi. Še sedaj se zbira tu vselej na Ahacijev nedeljo mnogo ljudij. O Valvasorjevem času je imela ločniška cerkev trinajst oltarjev, sedaj jih je pet.

Eno svetišče se je izneverilo našemu svetniku. To je podružnica vodiška v svetokriški župi na Dolenjskem. Ta je bila leta 1526. še posvečena sv. Ahaciju in je spadala tedaj v trebanjsko župo; sedaj pa gospoduje v njej sv. Neža. Napačno je izpreminjati cerkvam pomočnike. Naši predniki so imeli važne vzroke, zakaj so svoja svetišča izročali v varstvo temu ali onemu svetniku. Ta je že stoletja in stoletja čuval in ščitil sosesko, a zdajci se spomni kdo: Proč ž njim! Denimo drugega v oltar! To se ne spodobi. Tako ravnanje je krivično in nehvaležno.

Drugo starodavno svetišče svetega Ahacija je v razvalinah. Na visokem hribu nad Jasenom v trnovski župi na Notranjskem je stala nekdanj romarska cerkev sv. Ahacija. Pred kakimi sto in desetimi leti je prihrula grozna nevihta o božičnih praznikih. Metlo je s snegom tako, da si skoro nihče ni upal izpod strehe. Zdajci trešči. Strela je šinila v cerkev sv. Ahacija in jo opustošila popolnoma. Prizanesla je samo zvoniku. Pozneje so zgradili drugo cerkev v dolini in jo posvetili sv. Joahimu. Sv. Ahca hrib pa je ostal brez svetišča.*

Po naših cerkvah se nahajajo precejšnje število oltarjev, kjer stoluje pomočnik kranjske dežele sv. Ahacij s svojimi tovariši. Onega na Šmarni gori sem že omenil. Naj navedem še nekatere!

V šentjurijski župi na Gorenjskem se nahajajo podobe sv. Ahacija na treh krajih: v stranskem oltarju župne cerkve in podružnice sv. Katarine v Srednji vasi in na steni cerkvice sv. Radegunde v

* Na slovenskem Štajarskem so podružnice Sv. Ahacija v Stopiščah (ž. Sv. Jurja ob južni železnici), v Okorjah (ž. Sv. Ilja pod Turjokom) in sv. Ahacija podružnica v rajhenburški župi. Žal, da nimam šematizmov ostalih slovenskih vladikov, kjer se gotovo nahajajo tudi Ahacijeva svetišča.

6) 23. 10. 1685 vizitacija podružnice sv. Ahacija, in župnišča v Idriji: v horn oltar sv. Ahacija, povien, & kaplan bi pom. na avang. stoni oltar sv. Kancija in f. v. v. v. v. v. na listi strani posvečen oltar p. f. d. j. in v. v. v. (Vizit. zapisnik l. 1685. 86. - št. arch.)

V blagodi podružnici sv. Andreja na Račici: je bil l. 1685. z narabi oltar posvečen sv. Ahaciju (K. št. zap. v d. arh.)
V smatrinški: Prohl. D. B. na Bregu
V jasnici sv. S. Geronimi od ilbrini v Polli
V podobinski pod. in Wallina S. dequidij
V vnanosti
V gorjanskem pod. sv. Martina

D A N I C A

Lětnik I. (LVI.)

isti vasi. Zanimiva je zlasti poslednja podoba, ki nam predočuje sv. Ahacija v opravi srednjeveških vitezov. Poleg nje je slična podoba sv. Jurija. Obe sta morda tako stari, kakor cerkev sv. Radegunde, ki se omenja že leta 1494.

Oltar sv. Ahacija ima cerkev sv. Egidija na Srednji Beli v preddvorski župi z l. 1645. Tudi prednik tega oltarja je bil posvečen istemu svetniku.

V crnogrobski romarski cerkvi stoji v stranski ladiji na moški strani oltar sv. Ahacija, postavljen l. 1751.

Starodavna podružnica sv. Andreja na Gostecem v sorški župi — nad vratni ji je letnica 1015 — se ponaša z oltarjem, posvečenim sv. Ahaciju.

V cerkvi sv. Ivana Krstnika v Matenji vasi na Notranjskem je v stranskem oltarju zanimiva slika sv. Ahacija. Pod svetnikom je vpodobljen boj pri Sisku: na eni strani vihite meče krščanski vitezi, na drugi se bojujejo Turki, katerih eden nosi ogromen boben. Slikar je hotel predočiti ono kitico narodne pesmi o bitvi pri Sisku, ki pravi:

Paša stopa o potoci,
 Gimeč boben nosi v roci
 Jezen trdo vanj telebat,
 Da razlega se do neba

Med pomočniki ljubljanskega mesta in kranjske dežele se nahaja v kupoli stolnice sv. Nikolaja naslikan sv. Ahacij. On je vpodobljen tudi med ornamentalnimi sličicami na steni v ljubljanski trnovski cerkvi.

XIII. Sv. Ahacij, pomočnik zoper točo.

Naravne moči so poleg graščakov trle Slovenca v minulih stoletjih. Zoper poslednje se je dvigal večkrat oborožen s cepom in koso, prve pa je izkušal odvrniti z molitvijo. Priporočal se je nebeščanom, ki naj bi s svojo priprošnjo odklanjali uime in nesreče. Klical je na pomoč zoper ogenj sv. Florijana, zoper blisk sv. Donata, zoper povodenj sv. Nikolaja, zoper točo sv. Ahacija.

Na sv. Ahacija dan je pred tristo leti hodila procesija iz stare Loke na Šmarno goro prosit omenjenega ugodnika božjega,

da bi loškemu polju prizanašala toča. Taka zaobljubljena procesija se je vršila še l. 1636.

Da bi odvrnili točo, zvonili so nekdam sploh in zvone še dandanašnji po deželi o hudi uri; odtod podobe pomočnika zoper točo sv. Ahacija na klobukih zvonov. Sv. Ahacija imajo na malem zvonu v Bohinjski Bistrici, na drugem zvonu smleške podružnice sv. Jakoba v Hrašah, kjer je vpodobljen z mečem, na tretjem zvonu predoseljske podružnice na Britofu in dr. Na britofskem zvonu je sv. Ahacij v vojaški opravi in poleg njega snop.

Sv. Ahacija prištevajo štirinajstim pomočnikom v sili.

XIV. Sv. Ahacij, pomočnik posameznikom.

Opisaval sem sv. Ahacija pomočnika kranjski deželi, zavetnika idrijskemu mestu in nekaterim soseskam, ki so mu posvetila svoja svetišča, in zaščitnika žitnemu polju, a opozoriti moram svoje čestite rojake še na neko drugo stvar, ki jasno kaže, kako so prednamci čestili sv. Ahacija in mu bili hvaležno udani. Oni se niso sramovali dajati svojim otrokom njegovega imena na sv. krstu.

Nekdaj je bilo v naši domovini mnogo Ahcev (kranjski Slovenci so si prikrojili Ahacija v: Ahcā, imenovalnik: Ahēc, pridevnik: Ahčēv). Ahaciji so se nahajali v najodličnejših rodbinah. Konec 15. stoletja je vladal Kranjsko vicedom Ahacij Jetrbenski, v Št. Juriju na Gorenjskem je župnikoval tedaj Ahacij Isenhausen. Znan je Ahacij pl. Thurn konec 16. stoletja, ljubljanski sodnik Ahacij Amšel l. 1607. in 1608., slovenski pisatelj Ahacij Stržinar v prvi polovici 18. stoletja in dr.

To ime se je stalno prrijelo nekaterih slovenskih rodbin. Od tod izvirajo: Ahačiči, Ahčini (krasna staroslovenska končnica!) Ahčani¹, Ahacli (na Koroškem); od tod hišni priimek „pri Ahcū“, kakor se še sedaj pravi neki hiši v Vodmatu.

¹ V dobovskih župnih maticah sem bral tele oblike: Achazhen l. 1655., Achizhan l. 1704., Achazhun l. 1712., Ahazan l. 1724.

A vzemi sedaj v roke n. pr. imenik družbe sv. Mohorja, ako te zanimajo krstna imena vrstnikov Slovencev, težko, da bi našel med njimi kakega Ahacija. Pisec teh vrstic krščuje že šestindvajset let po Kranjskem, a ni bil še nobenemu Ahaciju krstnik.

XV. Molitve na čast sv. Ahaciju in njegovim tovarišem.

Sv. Ahacij in njegovi sotrpini so imeli nekdanj o svojem godu posebne mašne molitve in po listu sekvencijo — radostno pesem, kakršna je v navadi o velikih praznikih. To nam spričuje štiristo let stara pisana mašna knjiga, ki se hrani pri mestni župni cerkvi v Kranju. Omenjeno sekvencijo je krasno in mojstrsko — kakor zna le on — poslovenil naš veliki pesnik Simon Gregorčič in jo je priobčila „Danica“ v 22. listu t. l.

Take sekvencije nima onodobni oglejski misal. Nahaja se pa podobna sekvencija v neki drugi stari mašni knjigi, ki navaja celo posebno sv. mašo za navečerje (vigilijo) sv. Ahacija, za god njegov pa lastno predglasje. Iz te čestite knjige sem povzel nastopni molitvi na čast sv. Ahaciju in njegovim tovarišem.

Molimo!

Podpiraj cerkev tvojo, Bože, svetih mučencev slavna priprošnja, in daj, da, katerih čudovite zmage se današnji dan spominjamo, njihovo posredovanje pri tvoji milosti občutimo.

Bože, ki si dal desetisoč mučencem posnemajočim tvojega svetega trpljenja izgled dvigniti se na križ, dodeli milostivo, da česteči njihovo muko okusimo tvojega trpenja zdravila.

Spisek, ki naj nekoliko poživi zamrli spominj na slavnega pomočnika kranjske dežele sv. Ahacija in njegove tovariše, sklepam z domoljubno molitvijo, ki jo je napisal o. Marko Pohlin v svojih „Molituvneh Bukuvzah“ leta 1777.:

K' S. Ahzu Mart.

Puſti nam Gospud! prosemo pomuzh tvoje mozhy skus proshno S. Ahza, inu

njegovih tovarshov potolafhen k' nuzu pridti, de nasha kraynska duſhela pred hudeme sovraſhnékami, inu pred vseimi fhlegami, katiri nji naprejtoje, obvaruvana, uselej v' tvoji viri iſeſta, inu v' nje andolhti ſtano-vitna oſtane. Skus J. K. G. n. Amen.

Župnik Ivan Vrhovnik.

Pripomočki temu spisu: Ljubljanski „Proprium Sanctorum“; „Acta Sanctorum“ 25. V.; Zgodovinski Zbornik; Fr. Ekert, Cerkve vitezna I.; Zgod. Danica 1875; Dom in svet 1891, 1893 in 1894; Carniola 1844; Izvestja muz. dr.; Programm d. Obergym. zu Laibach 1857; Lavtižar, Zgod. župnij v dek. Radolice in Cerkve in zvonovi v dek. Kranj; Laib. Diöz.-Blatt 1880 in dr.

Preklinjevalec in redovnik.

Bil je kmet, kateri je vedno preklinjal. Nekdanj je na polji oral in ob tem klet po navadi. Kar pride menih mimo in ga prosi, naj neha preklinjati, ker sicer bode pogubljen. Ali mož odvrne: Ako je Bog sklenil, da me pogubi, potem mi vsa molitev nič ne pomaga; ako je pa Bog sklenil, da pridem v nebesa, potem mi nič ne škoduje, ako še tako preklinjam. Nato pa mu pravi redovnik: No, sedaj Vas ne razumem, čemu orjete njivo? Ako je Bog sklenil, da bodete želi, potem je vseeno, ako orjete ali ne, ker ako je Bog sklenil, da ne bodete želi, potem Vam vse prizadevanje tako nič ne pomaga. A kmet mu odgovori: Brez oranja ni žetve. A menih: Sedaj vender le spoznate; kak nespametnik da ste!

Gospica M. R.

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja
(Dalje.)

Valerij ni odgovoril takoj, nego zamišljeno pobesil glavo in premozgaval besede, ki mu jih je bil govoril Julij.

Po daljšem molku ga vpraša:

„A rad bi vedel, ali se kristijani drže teh načel. To je neverjetno. Jaz naj ljubim onega, ki me mrzi in preganja! To ni mogoče! Tu pre-staja pamet . . . Takega samozatajevanja ni med ljudmi . . .“

„Jaz ti pa pravim, da je.“

„Ne verjamem!“

„Ne verjameš?“

„Ne!“

„Ali se hočeš prepričati o tem na svoje oči in na svoja ušesa?“

„Hočem. Rad bi videl onega, ki bi bil tako nespameten, da bi odpuščal tistemu in ljubil tistega, ki ga preganja...“

Julij se nasmehne govoreč:

„Pojdi kak večer z menoj...“

„Kam?“ preseka hipoma Valerij besedo svojemu prijatelju.

„Boš že videl“, odgovori Julij. „Ali o tem za sedaj ne črhni nikomur. Razumeš?“

„Popolnoma...“

„Jaz ti skoro naznanim dan, kedaj pojdeva...“

„Pripravljen sem.“

Prijatelja se poslovita. Julij je šel proti Palatinskemu holmcu, kjer je stala cesarska palača, da poišče očeta Marka Emilija, Valerij pa je krenil po bližnjici naravnost domov. Spotoma je neprenehoma premišljeval vse to, kar je bil pravkar čul iz ust prijatelja Julija: „Ljubite neprijatelje svoje, dobro storite onim, ki vas mrze in molite za tiste, ki vas preganjajo in zaničujejo...“

VI.

Minilo je nekaj tednov po tem pogovoru. Nekega večera sta šla Valerij in Julij mimo Karakalinih kopeli proti Apijskim vratom. Ko sta bila zunaj mestnega obzidja, krenila sta po glasoviti Apijski cesti naravnost h katakombam sv. Sebastijana, kamor so se tedaj shajali kristjani molit in opravljati službo božjo. Izvrševali so jo v podzemeljskih prostorih zato, ker so njihovi številni neprijatelji pazili na vsak krščanski gibanje in čin.

Oba prijatelja sta bila ogrnjena s temnima plaščema, kakošne so nosili preprosti ljudje, in nihče bi v njima ne slutil odličnih Rimljanov. Od kraja sta srečevala samo katerega delalcev iz predmestja, ki so v okolici kopali pesek, ali kekega rimskega meščana, vračajočega se z grobov svojih milih in dragih, ki so počivali ob Apijski cesti, kjer je bilo imenitno rimsko pokopališče z divnimi, veličastnimi spomeniki in kipi.

Noč je bila povse tiha in skoro pol svetla od neštevilnih zvezd, ki so zaljšale nebeški obok. Valerij in Julij sta urno korakala proti katakombam. In čim bolj sta se jim bližala, tem

večje so bile skupine moških, žena in dece, ki sta naletavala nanje. Tudi ti so bili v temnih plaščih. Nekateri izmed njih so nosili majhne oljnate svetilke, ki so se od daleč svetlikale kakor kresnice. Ž njimi so si svetili po poti. Vsi ti so bili kristijani, ki so se shajali v katakombe na molitev.

Ko sta bila že blizu svojega smotra, vpraša Valerij prijatelja:

„Kam pa me vender vodiš?“

„Tja, kjer spoznaš istino in se uveriš o onem, česar nisi veroval.“

Valeriju je bilo sedaj jasno, kam gre. Uverjen je bil, da ga vodi Julij na nekak krščanski shod. A še bolj je bil potrjen v tej misli, ko je videl v nočni temi ono svetlikanje lučic in vse neštevne sence, ki so šle tudi tja, kakor ona dva...

„Ti me vodiš med kristijane?“ vpraša Valerij.

„Malo potrpi; skoro boš videl“, odvrne Julij in ga opomni, naj se podviza.“

Med tem sta prišla do neke odprtine, kjer sta stala dva človeka v preprostih sivih oblekah. Bila sta kristijana, ki sta stražila vhod v katakombe in sprejemala dogovorjene znake od svojih krščanskih bratov, da se ne bi pod plaščem krščanstva vtihotapil noter kak inoverec.

„Geslo!“ veli stražnikov eden.

„Krist vlada in zmaga!“ odgovori Julij in se začne z Valerijem spuščati v podzemlje... Ob vhodu je prižgal Julij svetilnico, da bi videl iti kam, ker je bilo zelo temno v podzemlju... V katakombe sv. Sebastijana se je šlo po sedemindvajset v steno vsekanih stopnicah, od zadnje pa je vodil glavni hodnik do prvega razkrižja in odonod številni ozki hodniki in poti, ki so bili polni kristijanov nosečih oljnate svetilnice in plamenice. V stenah so bili grobovi rajnih mučencev in ostalih kristijanov in na vsakem grobu velika kamenita plošča z raznimi napisi in slikami.

Valerija je objelo neko zelo neugodno čustvo, ko se je spustil v podzemlje. Oni tesni prehodi, zadimljene plamenice s svojo žolto svetlobo in neprijetni pah oljenic, vse to je delovalo nanj. Neki strah ga je jel mučiti, ko se je spomnil, da se nahaja med ljudmi, ki mrze pogane in koljejo deco... Dasi mu je Julij rekel onkrat, da je vse to laž, verjel mu vender le ni... Ko je zagledal one številne ploče z raznimi napisi in čudovitimi znaki, vprašal je prijatelja pokazavši

na neko pločo, kjer je bilo vrezano sidro in palmova vejica:

„Kaj pomenja to?“

„Midva sva sedaj v katekombah“, začne ga poučevati Julij, „kjer se shajajo kristijani na molitev in daritev. Ko sem ti oni dan pripovedoval o njih, nisi hotel verjeti, da so na svetu ljudje, ki bi ljubili svoje sovražnike in bi odpuščali svojim preganjalcem... Da te uverim o tem, zato sem te privel nocoj sem. Tu ti bo prilika, da čuješ njihov nauk, in da spoznaš, da ti ljudje ne koljejo dece in ne pijo njihove krvi...“

„To so torej vsi kristijani?“

„Vsi!“ potrdi Julij.

„Mnogo jih je... A kaj bo, ako naju spoznajo?“ vpraša strahoma Valerij.

„Ne boj se! To so mirni in poštene ljudje.“

„Ali jaz se jih vender bojim...“

„Še enkrat ti pravim: ne boj se!“

Šla sta nekaj korakov dalje.

„Ondu, pod onimi kamenitimi pločami, počivajo preminuli kristijani. Nekateri izmed njih so umrli naravne smrti, ali še več jih je, ki so umrli za svoje prepričanje in s krvijo zasvedočili resnico Kristovega nauka. Take štejejo kristijani za mučence in visoko čislajo njihov spomin... Tu počivata celo njihova dva glasovita učitelja Peter in Pavel, ki sta tudi umrla mučeniške smrti. To sta ona dva Kristova učenca, ki ju je okril cesar Neron, da sta z drugimi kristijani vred zažgala Rim.“

Julij utrne sedaj svoji oljenici sten, ki se je jel jako dimiti, potem pa nadaljuje:

„Na grobeh takih mučencev vidiš povsod vrezano palmovo vejico, ki pomenja večno zmago...“

„Kakšno večno zmago?“ vpraša Valerij, ki mu to ni bilo jasno.

„To pomenja: da čeprav so se izza nasilne smrti ločili s tega sveta, vender niso nehali živeti, zakaj po njihovem nauku je pravo in večno življenje šele gori v nebesih, kamor pridejo vsi pravičniki... Tamle zopet vidiš sidro, ki pomenja nado v boljše življenje. Kakor namreč mornar na širni morski gladini vse svoje upanje polaga v ladijino sidro, tako je tudi kristijanu vsa nada in up njegov Bog, h komur se dvigne po tem zemeljskem življenju...“

Valerij se je jel čezdalje bolj zanimati za Julijevo pripovedovanje.

„Tam na oni desni ploči vidiš oljično vejico. To je znamenja nebeškega miru, ki ga je našla ona krščanska duša poleg svojega večnega Boga...“

V pogovorih sta dalje in dalje korakala po ozkih hodnikih. Čim globlje sta prihajala v notranjost teh podzemskih prostorov, tem lepše napise in ploče sta nahajala. Mnoge so bile ozaljšane s svežim cvetjem in z venci. Z nizkega kamenatega stropa pa so visele medene svetilnice v podobi malih čolničev. V njih so gorele luči za mir preminulih duš. Prižigali so jim jih sorodniki.

Ob eni, posebno lepo izdelani ploči se je ustavil Valerij in čital tale latinski napis:

FABIUS MART *
IN PACE
S. V. D.

Ploča je bila vsa ozaljšana z venci in palmovimi vejicami.

„Julij, kaj pomenja to?“ vpraša zopet Valerij prijatelja kazaje s prstom na pločo.

„Ta ploča naznanja, da počiva tu neki kristijan po imenu Fabij, ki je umrl mučeniške smrti za svojo vero.“

„In one tri črke S. V. D.?“

„Te črke pomenjajo: Sic voluit Deus t. j. tako je hotel Bog, da je ta Fabij osvedočil s krvjo istinitost njegovega nauka.“

Ko sta govorila o tem, pristopi k rečeni ploči še mlada visoka žena z detetom pet ali šestletnim, ki ga dvigne in on poljubi pobožno križ, ki je bil tudi vrezan na ploči.

„To sta pač žena in dete pokojnega Fabija?“ omenja Juliju Valerij.

„Gotovo,“ zatrja oni. „Ona vodi sinčka na očetov grob, da ga uči, kako treba umirati za Kristov nauk. Tu na grobu očeta — mučenca izpodbuja svoje majhno in slabotno dete, da vzljubi Boga, ki je zanj njegov oče pretil svojo kri in postal deležnik nebeškega kraljestva. Glej, prijatelj, naši se čudijo, odkod toliko kristijanov?... Semkaj naj pridejo in naj mirno opazujejo, kaj delajo ti častiti ljudje. Grobovi njihovih mučencev so novo seme krščanstvu. Zakaj če so ti ljudje s krvijo in življenjem osvedočili istinitost

* Fabius Mart = Fabij mučenec. — In pace = počivaj v miru! (P. V. M.) — S. D. V. = Tako je hotel Bog.

tega nauka, kako ne bi ti, ki so ostali izza njih, posnemali njihovega izgleda? . . . Kri njihovih mučencev jih vnema še na vstrajnejšo borbo . . . Jeli kaj takih izgledov med našimi? Bi li kateri Rimljan hotel umreti za staro državno vero? . . ."

„Dvomim,“ odgovori Valerij.

„Vidiš torej, prijatelj, da je to prava vera, ko toliko ljudij s svojim življenjem svedoči ob istinitosti njenih nauk. Krščanska vera je zares delo pravega in edinega Boga. O tem ni nobene dvoma! . . .“

„In skoro na vseh pločah je vrezano: Sic voluit Deus“, de Valerij. „Kako je to lepo rečeno: Tako je hotel Bog . . .“

„Kajneda?“ veselo pritegne Julij. „A ne, kakor čitamo na grobeh nekedanjih oholih Rimljanov: Tu je moje večno stanovališče, tu ležim in bom ležal na veke . . .“

„Ali: Živel sem radostno; zakaj sem moral umreti, ne vem — kakor sem čital napisano na grobu Flavija Maksima na Apijski cesti . . .“

Take in enake napise so si dali napraviti, ker niso verovali v drugo boljše življenje, kakor verujejo ti. Oni so živeli le za ta svet in njegove sladnosti.“

Med tem pogovorom je šel mimo nju visok suh starec z dolgo sivo brado in za njim množica kristijanov . . .

„To je Sever, njih duhovnik“, šepne Julij svojemu prijatelju.

„Častit starec, pritrja Valerij.

„Pojdiva za njimi! V cerkev gredo, kjer bo Sever govoril in žrtvoval svojemu Bogu.“

„Pojdiva!“ pristane Valerij na to.

Oba se pomešata med ostale kristijane gredoče za svojim duhovnikom.

V največjem podzemeljskem četroogelnem prostoru je bila kamenita krsta, ki je počivalo v njej telo nekega mučenca. To je bil hkrati žrtvenik, kjer se je opravljala služba božja. Na krsti je stal velik lesen križ, znamenje odrešenja. Ves prostor je razsvetljevala množica plamenic, ki so zakajale sive kamenite stene in bile za svečavo kristijanom, zbranim tu krog svojega pastirja.

Julij in Valerij sta stala nasproti starcu duhovniku in prav dobro videla njegovo blago lice.

Stopivši na neko kamenito stolbo pred krsto drekriža Sever vse vernike, ki so se spustili na

kolena iz spoštovanja do svetega znamenja križevega.

„Mir z vami!“ izpregovori, ko je vse potihnilo po cerkvi . . .

Z obraza mu je sijala velika notranja radost nad tolikim številom vernikov, ki so se zbrali poslušat ga. On je bil uverjen, da ga Gospod in Bog njegov krepča in potrjuje v njegovem težavnem poslu.

Dasi še ni bil kristijan, opazil je Valerij takoj to nenavadno radost na licu starca Severa. Ta človek ga je iznenadil. Zdel se mu je kakor neko višje bitje in ne kakor navaden zemljan. Dostojanstveni pojav njegov in ona posebna dobrota sevajoča mu z obraza — vse je uverjalo mladega Rimljana, da je to mož, ki more učiti in propovedati samo istino . . .

V tem je nadaljeval Sever:

„Bratje v Kristu! Zopet smo se zbrali v teh posvečenih prostorih med ostanki naših dragih in ljubih pokojnikov, da z molitvijo in s pesmijo proslavljamo našega Gospoda, ki nam ga je ljubiti z vsem srcem, z vso dušo, z vsem umom, na vso moč! Koliko dobrotnih darov prejemamo vsak dan iz njegovih svetih rok! Ljubezen njegova je velika, neskončna. Ona nima meja. Solnce njegovo greje enako vse ljudi: pravične in grešne, kristijane in pogane. Tu ni nobene razlike. On ne gleda, kaj je kdo; vsak prejema od njega plačo po svojih delih. On je po neizrečeni dobroti svoji dopustil, da je njegov sin Krist umrl na križu za grehe vsega človeštva in da je pretrpel vsa ona sramotjenja in ponižanja . . .

Ob teh besedah nastane med zbranimi kristijani zamolklo ječanje . . .

„Ali Gospod naš je prestal vse to iz prevelike ljubezni samo zato, da pomore bednemu človeku in da ga reši onega prokletstva in kazni, ki sta jo že naša praroditelja zaslužila z grehom. V svojih zadnjih trenutkih ni proklinjal neprijateljev, nego je prosil nebeškega Očeta, da jim oprostí, in tako nam je dal prekrasen izgled, kako naj tudi mi oprasčamo tistim, ki nas mrze. On je rekel: Ljubite tudi neprijatelje svoje in delajte dobro onim, ki vas črtijo, in molite za one, ki vas preganjajo in zaničujejo! Ako ljubite one, ki vas ljubijo, kakšno plačo boste imeli? Ne ravnajo li tako tudi carinarji? Ali, ako vi ljubite one, ki vas zaničujejo in mrze, kažete, da ste učenci Kristovi.“

„To je prav tisti nauk, o čemer sem ti pravil oni dan“, pošepne Julij svojemu prijatelju.

Duhovnik govori dalje:

„Tudi vi, bratje v Kristu, trpite preganjanje in muke, ali bodite močni v njih in in vstrajni... Ljubite naše številne proganjance in ne želite jim zla, zakaj oni ne vedo, kaj delajo. Luč Kristovega nauka ni obsijala njihovih src in oni stopajo po stezi teme... Molite neprenehoma, da jim Gospod razsvetli razum, da spoznajo pot istine in da se oklenejo njegovega nauka... Privajajte zašle ovce v ovčarnico Gospodnjo, zakaj vaša plača bo obilna v nebesih. Ljubezni Boga in bližnjega bodi darovano vaše življenje in delovanje... A Gospod vam da moči, da vstrajate na tej stezi!...“

Valerij se je čudil tišini, ki je vladala ves čas Severove propovedi. Moral je priznati sam sebi, da je velika razlika med krščansko vero in med njegovo pogansko. On se je uveril sedaj na svoja ušesa iz ust samega njihovega duhovnika, da ti kristijani niso ljudje, ki bi mrzili pogane in inoverce in ki bi bili nevarni rimski državi. V besedah, ki jih je bil pravkar čul, se je lesketalo biserno jedro tega vzvišane nauka. In spomnil se je besed, ki jih je bil govoril Juliju, češ da je neverjetno, da bi se našel človek, ki bi ljubil svoje preganjalce in sovražnike... Njegov razum se ni mogel dvigniti do tega spoznanja, da bi mogli biti na svetu taki ljudje, ki bi imeli v sebi toliko ljubezni in samozatajevanja... A glej, sedaj je še več čul o tem iz ust onega, ki ga slušajo vsi ti številni verniki navzočni v podzemeljskem zatišju. Sedaj je spoznal, da je vse, kar se govori, o kristijanah, gola izmišljava. On se je uveril, da so to ljudje pošteni, polni samozatajevanja in take vzvišene ljubezni, kakoršne ne pozna onemoglo poganstvo. Sedaj se ni čudil kar nič, da je njegov prijatelj Julij pristaš take vere, ki oznanjuje brezmejno, nesebično ljubezen do bližnjega...

Ko je duhovnik Sever dogovoril, oglasi se onih eden, ki so stali blizu krste:

„Ubili so mi ženo in sina, ali jaz jih zato ne proklinjam, nego vsak dan molim za one, ki so mi vzeli izza Boga najmilejše.“

„Vzeli so mi dom in zemljišče in mi potisnili v roko beraško palico, ali jaz trpim, ker me tako uči Gospod“, de drugi.

„In ker te zato obilno poplača na onem svetu“, pridene tretji.

Sever pa dvigne svečano roke in reče:

„Blaženi preganjani zaradi pravice, ker njihovo je kraljestvo nebeško. Blagor vam, ako vas sramote, preganjajo in lažno proti vam zlo govorijo zaradi Gospoda. Radujte se in veselite, ker vam je velika plača v nebesih. Veselite se, pravničniki, pred Gospodom... Duša vaša naj se zaneša na Gospoda. On je pomoč vaša in ščit vaš... O njem se veseli srce vaše, ker upate v sveto ime njegovo... Milost tvoja, Gospod, bodi nad nami, ker upam v te!“

Julij se nagne k Valeriju in ga vpraša:

„Prijatelj, veruješ li sedaj?“

„Verujem! Nisem mislil, da bi tu med temi preprostimi ljudmi našel toliko poštenja in nesebične ljubezni...“

Nato so zapeli vsi pobožno pa oduševljeno:

„Hvalite Gospoda, vsi narodi, slavite ga, vsi rodovi, ker je velika milost njegova do nas in istina Gospodnja traja na veke!“

Valeriju se je zdelo, kakor bi prihajalo to skladno petje iz nekih nadzemeljskih prostorov, kjer vlada neminljiva sreča in zadovoljnost... Tolikega oduševljenja ni nikdar videl v templjih svojih bogov; zakaj Rimljani niso skazovali časti svojim bogovom s srcem in ljubeznijo, nego ker je bilo to nekak običaj, ki se je moral izpolniti vsaj na videz. To divno petje mu je vtilo v mladostno srce neko zadovoljnost, srečo in mir, tak mir, kakršnega še ni čutil nikdar v življenju... In ko bi bil znal besede slavošpeva, zapel bi bil tudi on vzhičeno na čast onemu Bogu, ki ga do tlej ni poznal in v kogar ni veroval...

Ko so odpeli zanositi slavošpev, privedejo diakoni pred Severa nekoliko mladeničev v belih dolgih oblekah. Bili so to takozvani „katekumeni“, ki so se pripravljali za sveti krst. Sivolasi duhovnik gre z njimi k globeli, ki je bila v tleh svetišča in polna vode. Katekumeni stopijo v vodo, Sever pa jih vpraša z vzvišenim glasom:

„Verujete li v enega Boga?“

„Verujemo!“ odgovore oni.

„In v njegovega Sina Jezusa Krista?“

„Verujemo!“

„In v svetega duha?“

„Verujemo!“

Tedaj pa zajame z majhno prsteno posodico vode, oblije prvega katakumena po glavi in govori:

„Jaz te krščujem v imenu Očeta in Sina in Duha svetega!“

Julij, ki je doslej mirno in pozorno spremljal vse obrede, se prerine skozi množico do duhovnika, stopi predenj in srčno izpregovori:

„Tudi jaz verujem v enega Boga, ki je vstvaril nebo in zemljo!“

Vsi kristijani so se začudili tem besedam in se radovedno ozirali na neznanega mladeniča...

Sever se obrne k Juliju in ga vpraša:

„Kdo pa si ti, mladi prijatelj?“

„Julij, Rimljan, sin centurijona Merka Emilija!“

„In ti želiš biti kristijan?“

„Iskreno želim, saj sem dosti dolgo begal po stezi neznanja in teme. Sele sedaj sem spoznal pravi nauk!...“

Sivolasi duhovnik razprostre roke, dvigne oči proti nebu in vsklikne:

„Sedaj blagoslovljajte Gospoda, vsi sluge njegovi, ki stojite v domu njegovem. Dvignite roke svoje k svetišču in blagoslovljajte Gospoda!...“

V srcih navzočnih kristijanov vsklilo je veliko veselje in zapeli so z glasom močnim, krepkim, polnim oduševljenja in radosti:

„Pojte Gospodu pesem novo, ker je storil čuda. Pomogla mu je desnica njegova in sveta misica njegova. Javil je Gospod rešenje svoje: pred narodi je odkril pravico svojo... Raduj se Gospodu vsa zemlja; pojte, vzklikujte in prepevajte!... Zakaj Gospod je dober, milost njegova je na veke in istina njegova od roda do roda!...“

Emonski.

(Dalje prihodnjič.)

Sv. Prokop.

(4. julija.)

Ko je bil pripeljan škof Prokop pred sodišče, kjer mu je ukazal sodnik darovati bogovom: je odgovoril: „Le enega Boga poznam in edin Bog ukazuje, da darujem edino le njemu, a nobenim bogovom.“

L. P.

Z r n j e.

Sv. Gomer. Vrl mož bil je sv. Gomer; rojen v 8. veku v Brabantu. Bil je oženjen. Žena je bila sicer bogata in plemenitega rodu, a čudna, prevzetna, svojeglavna in nestrpna. Veliko je moral ob njej prestati. Pa kljub velikemu trpljenju je hvalil Gospoda, ki je ta zakon dopustil, da si more po potrpljenju nabirati zakladov za nebesa. Vse je poskusil, da bi privedel soprogo do boljše poti. Neprenehoma je molil za njeno dušno izveščanje. Ko je bila ona jezna, bil je Gomer krotak; če se je hotela prepirati, je molčal; ko je kazala lahkomiselnost, bil je resnoben. A, ko je pa ravnala s podložniki trdosrčno, neusmiljeno in srpo, tedaj se je pa Gomer postavil po robu in je odločno zavrnil njeno grozovitost. Ko je bil odsoten od doma ter bival v Lombardiji, daia je podložnike vpreči v oralo in pretepati s palicami. — Tako je Gomer dolgo časa nosil križ in jarm zakona. A po svoji neprestani molitvi je naposled izprosil od Boga izpreobrnjenje svoje žene, ki je lik zgubljeni sin skesana šla v se ter umrla spokorne smrti. — Bralci! Taki zakoniki so si ob roki, kojih drug drugega padšega dvigne, grešnik svari ter kaznuje, razžalniku rade volje odpusti, kjer mož ženo in žena moža v medsebojnem bratovskem opominjevanju potrjuje v pobožnosti in v božjem strahu.

Župnik A. Kummer.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.

